

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
AÇIK ERİŞİMLİ KURUMSAL ARŞİV POLİTİKASI

POLİTİKA BAŞLIĞI:

İstanbul Üniversitesi (İÜ) bünyesinde yapılan akademik çalışmalar için açık erişim, kurumsal arşivleme, uzun dönemli derleme, dijital koruma ve dijital erişim.

DAYANAK:

Bu politika metni 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4/c ve 12/c maddesi ile Yükseköğretim Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Politikasına dayanılarak hazırlanmıştır.

BAĞLAM:

1453'te Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethetmesiyle başlayan "Yeni Çağ"ın bir diğer önemli olayı da, İstanbul Üniversitesi'nin geleceğe uzanan temellerinin atılmasıdır. İstanbul Üniversitesi, Avrupa'da kurulan ilk 10 üniversiteden biri olma özelliğini de gururla taşımaktadır. Geçen yüzyıllar boyunca İstanbul Üniversitesi, çağının ilerisinde pek çok değişim yaşamıştır; değişmeyen tek olgu ise, bilimsel alandaki öncülüğüdür.

Bilim ve teknoloji alanlarında üst düzeyde eğitim-öğretim ve araştırma yapma temel amacını benimseyen üniversitemiz, mensuplarına ait akademik çalışmaları mümkün olan en geniş kitlelere ulaştırabileceği bir açık erişim mekanizması ve bu kapsamda hizmet verecek bir açık erişimli kurumsal arşiv kurmaya karar vermiştir.

POLİTİKA AMAÇLARI:

1. Uluslararası Açık Arşivler Girişim Standartlarına uygun açık erişim sisteminin kurulması,
2. İÜ'ne ait akademik çalışmaların uzun dönemli derlemesinin ve korunmasının sağlanması,
3. İÜ mensupları tarafından üretilen akademik çalışmaların açık erişimle görünürlüğünün artırılarak tüm kullanıcıların paylaşımına açılması,
4. Atama ve yükselmeler ile diğer kurumsal değerlendirmelerde dikkate alınan bilimsel çalışmaların uluslararası standartlara uygun olarak depolanması ve listelenmesinin sağlanması,
5. İÜ Açık Erişim stratejisinin belirlenmesi ve İÜ Açık Erişimli Kurumsal Arşivi'nin oluşturulması.

KAPSAM:

Politika amaçlarının birinci maddesine göre; bu politika İÜ tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen ve İÜ Mensupları tarafından gerçekleştirilen tüm akademik çalışmaları kapsar. İÜ Mensuplarının İÜ dışında gerçekleştirdikleri çalışmaları da istenirse bu arşivde saklanabilir.

Politika amaçlarının ikinci maddesine göre; açık erişimli çevrimiçi platformun geliştirilmesiyle, İÜ Mensuplarının farklı formatlarda ve çeşitli ortamlarda bulunan; bilimsel makale, bildiri metinleri, proje raporu, ders materyali, tezleri ve müzik notaları, haritalar gibi özel yayınları ile İÜ koleksiyonlarında yer alan dijital nadir eserlerin İÜ Kurumsal Akademik Açık Erişim Arşivine girebilmesini ve bu kaynakların tüm paydaşlara telif haklarına dikkat edilecek şekilde sunulmasını kapsar.

İLKELER:

İÜ Mensupları, akademik çalışmalarının uzun dönemli derlenmesi ve korunması konusunda aşağıdaki koşulları kabul eder:

- ❖ İÜ Kütüphanesi, açık erişim olarak uygun şekilde yayınlanması için akademik çalışmalarını İÜ Açık Erişimli Kurumsal Arşivi'nde depolayan İÜ Mensupları ile birlikte çalışır.
- ❖ İÜ Kütüphanesi, İÜ Kurumsal Akademik Açık Erişim Arşivi'nde yer alan tüm akademik çalışmaların derlenmesinin ve uzun dönemli korunmasının güvenli depolama ile gerçekleştirilmesini koordine eder.
- ❖ İÜ Kütüphanesi nadir eserlerin açık erişim hizmetine uygun biçim ve şartlarını koordine eder.

İÜ Mensupları akademik dergide yayımlanması onaylanmış olan akademik çalışmalara en üst düzeyde erişimin desteklenmesi için aşağıdaki süreçleri takip eder:

- ❖ **Depolama:** Her İÜ Mensubu, yayın tarihinden geç olmamak koşuluyla, hakem değerlendirmelerinden geçerek, akademik bir dergide yayımlanmak için onay almış makalesinin dijital bir kopyasını İÜ Açık Erişimli Kurumsal Arşivi'nde depolar.
- ❖ **Açık Erişim/Seçimli Gecikmiş Açık Erişim:** Yazar, çalışmalarının kamuya ivedilikle açılması için depolama sürecinde kullanılan açık erişim yazılımının ayarlarını "Açık Erişime İvedilikle Sunulması" seçimiyle gerçekleştirmesi yönünde desteklenir. Yazarın yayıncılarla yaptığı anlaşmalar ve kişisel arşivleme seçenekleri göz önüne alındığında çalışmalara erişim iki başlıkta uygulanacaktır:
 - ✓ Kamuya Açık Erişim
 - ✓ Ambargo Süresi Sonunda Açık Erişim
- ❖ **Lisanslama:** Her İÜ Mensubu, entelektüel katkı sağladığı çalışmasının İÜ Kütüphanesi tarafından işletilecek İÜ Açık Erişimli Kurumsal Arşivi'nde kamuya açık olarak açık dağıtım ve koruma prensiplerine uygun şekilde depolanacağını kabul eder.

Bu politikanın etkin biçimde uygulanabilmesi için aşağıdaki koşullara dikkat edilmelidir:

- ❖ İÜ Rektörlüğü, bu politikanın uygulanmasından sorumlu olacak ve gerektiğinde ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözümünde ve politikada yapılabilecek değişiklikler konusunda yürütücü görevini üstlenecektir.
- ❖ İÜ Rektörlüğü, Açık Erişimli Kurumsal Arşiv Danışma Kurulu kurulmasına öncülük ederek bu kurulun yürütücülüğünü üstlenecektir.

İÜ Kurumsal Akademik Açık Erişim Danışma Kurulu:

Rektör veya görevlendireceği Rektör yardımcısı, Senato Temsilcisi (1), Fen Bilimleri Temsilcisi (1), Sağlık Bilimleri Temsilcisi (1), Eğitim Bilimleri Temsilcisi (1), Sosyal Bilimler Temsilcisi (1), Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı, Kalite Koordinatörlüğü Temsilcisi, Yayın Komisyonu Temsilcisi, Bilgi İşlem Daire Başkanı ve bir Uzman Kütüphaneciden oluşur.

- ❖ Açık Erişim Danışma Kurulu, bu politikanın yürürlüğe girmesini takip eden ilk üç yıl içerisinde her yıl, bu üç yılın sonunda takip eden dönemde ise her üç yılda bir, bu politikanın değerlendirmesini gerçekleştirmekle yükümlü olacaktır. Kurul, gerekli gördüğü hallerde politikayı revize etme veya değiştirme çalışmalarından sorumlu olacaktır. Öneri ve görüşler İÜ Rektörlüğü'ne sunulacaktır.
- ❖ Öneri ve görüşler uygun görüldüğü takdirde senato kararından sonra yürürlüğe girer.

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
Senato Kararı

Toplantı Tarihi : 13/07/2017

Toplantı No : 22

Karar No : Ek 12

İstanbul Üniversitesi Açık Erişimli Kurumsal Arşiv Politikası'na dair teklif görüşülerek oybirliği ile kabul edildi.

Aslı Gibidir
e-İmzalı
Metin KÜÇÜK

Genel Sekreter
Senato Raportörü